

જીરું ના ભાવ ૨૦૧૬-૧૭માં કાપણી સમયે મજબૂત રહેવાની સંભાવના

વિશ્વમાં જીરુંના ઉત્પાદન અને વપરાશમાં ભારત પ્રથમ સ્થાન ધરાવે છે. તેમજ દેશમાં જીરુંના ઉત્પાદનમાં ૬૦ ટકા કરતા વધારે યોગદાન સાથે ગુજરાત પ્રથમ સ્થાને છે અને રાજસ્થાન બીજા ક્રમે રહે છે. વિશ્વમાં છેલ્લા થોડા વર્ષોથી ભારત જીરું અને તેના તેલનો મુખ્ય નિકાસકાર દેશ હતો પરંતુ હાલમાં નવા પ્રવેશેલા દેશો તુર્કી અને ઇરાનના લીધે સ્પર્ધા ખુબજ વધેલ છે.

ગુજરાતમાં સને ૨૦૧૫-૧૬માં ઉતર ગુજરાતમાં પુરતો વરસાદ થવાના લીધે જીરુંનું વાવેતર વધીને ૨.૮૬ લાખ હેક્ટર થયેલ, જે અગાઉ ના વર્ષ ૨૦૧૪-૧૫ના ૨.૫૪ લાખ હેક્ટર થયેલ હતું. તેમજ ઉત્પાદન પણ વધીને અંદાજે ૨.૩૮ લાખ ટન જેટલું થયેલ, જે અગાઉના વર્ષ ૨૦૧૪-૧૫ના ૧.૯૭ લાખ ટન મળેલ હતું. પિયત પાણીની અછત અને પ્રતિકુળ હવામાનના લીધે રાજસ્થાનમાં જીરુંના પાકનું ઉત્પાદન નીચું રહેલ. જેથી દેશમાં ગત વર્ષે જીરુંનું ઉત્પાદન થોડું વધીને ૩.૭૪ લાખ ટન થયેલ, જે અગાઉના વર્ષ ૨૦૧૪-૧૫માં ૩.૧૮ લાખ ટન મળેલ હતું. જે સ્થાનિક વપરાશ અને નિકાસની માંગ પુરી કરવા માટે ઓછું હતું અને અગાઉના વર્ષનો જથ્થો પણ નહિવત હતો. જેથી, જીરુંના ભાવ જે ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૬માં મણાના રૂા. ૨૬૦૦ હતાં જે વધીને જુન, ૨૦૧૬માં મણાના રૂા. ૩૦૦૦ અને ત્યારબાદ વધારે વધીને ઓગષ્ટ, ૨૦૧૬માં મણા દીઠ રૂા. ૩૪૦૦ જેટલા થયેલ હતા.

દેશમાં સ્થાનિક ભાવ, વિશ્વ સ્તર કરતાં ઉંચા રહેવાને લીધે અને ૨૦૧૫-૧૬માં જીરુંની નિકાસ ઘટીને માત્ર ૦.૯૯ લાખ ટન જેટલી થયેલ જે અગાઉના વર્ષમાં ૧.૫૫ લાખ ટન થયેલ હતી. નિકાસ ભાવ સરેરાશ મણાના રૂા. ૩૧૬૦ જેટલા રહેલ. ચાલું વર્ષે ગુજરાત અને રાજસ્થાનમાં થયેલ સામાન્ય વરસાદના કારણે બંને રાજ્યોમાં જીરુંનું વાવેતર વધે તેવી શક્યતા છે, પરંતુ ખુબજ મોટો વધારો નહીં થાય, કારણ કે બીજા પ્રતિસ્પર્ધી પાકોના ભાવ પણ સારા રહેલ છે. જેથી, આ વર્ષે કાપણી સમયે જીરુંના ભાવ મણા દીઠ રૂા. ૨૮૫૦ ની આસપાસ રહેવાની સંભાવના છે.

ઉપરોક્ત વિગતે અહેવાલને ધ્યાનમાં લઈને કૃષિ અર્થશાસ્ત્ર વિભાગ, જૂનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટી, જૂનાગઢની સંશોધન ટીમે ગોંડલ માર્કેટના જીરુંના પાછલા વર્ષોના માસિક ભાવોનું પૃથ્થકરણ કરેલ છે. જેના તારણ મુજબ જીરુંના ભાવ ફેબ્રુઆરી થી માર્ચ, ૨૦૧૭ દરમ્યાન કાપણી સમયે મણાના રૂા. ૨૭૦૦ થી ૩૦૦૦ જેટલા રહેવાની સંભાવના છે. જેથી ઉપરોક્ત ભાવ સપાટીને ધ્યાનમાં રાખીને ખેડૂતભાઈઓ જીરુંના વાવેતર વિસ્તાર અંગે પોતાની રીતે અનુકૂળતા મુજબ નિર્ણય કરવા સુચન છે.